

Ligurië – veelgestelde vragen	7
Favorieten	12
In vogelvlucht	14

Reisinformatie, adressen, websites

Informatie	18
Weer en reisseizoen	19
Reizen naar Ligurië	21
Overnachten	26
Eten en drinken	27
Actieve vakantie, sport en wellness	31
Feesten en evenementen	34
Praktische informatie van A tot Z	36

Kennismaking – Feiten en cijfers, achtergronden

Ligurië in het kort	42
Geschiedenis	44
De geboorte van het toerisme – Britten aan de Riviera	50
Ontmoetingsplaatsen – het café en de piazza	53
Carruggio en Via Aurelia – langs de kustplaatsen	55
Wintertuinen – bloementeel aan de Riviera dei Fiori	58
Vloeibaar goud – olijfolie uit Ligurië	60
Van romantiek tot modern – literair Ligurië	63
Genova Superba – de vrije zeerepubliek	66
Verborgene diversiteit – de flora van Ligurië	69
Wolven en walvissen – de fauna van Ligurië	72
Waardevolle landschappen – grondspectatie en ecohousse	75

Onderweg in Ligurië

Bloemenriviera en Ligurische Alpen	80
Ventimiglia	83
Het achterland van Ventimiglia	87
Door het dal van de Roia	87
Vallée des Merveilles	91
Het Nerviadal	92
Bordighera	95
San Remo en omgeving	97
In de Valle Armea	105
Valle Argentina	105
Taggia	106
Badalucco	107
Montalto Ligure en Carpasio, Molini di Triora	110
Triora	111
Wandeling op de Sentiero degli Alpini	116

Van Imperia naar Albenga	118
Imperia	120
In het achterland van Imperia	125
Dolcedo en het Caramagnadal	129
Het Imperodal	130
Tussen Imperia en Alassio, Diano Marina	130
Diano Castello	131
Cervo	134
Andora, Laigueglia	135
Colla Micheri, Alassio	138
Albenga	141
Isola Gallinara	146
Het achterland van Albenga	146
Het Nevadal, het Pennavairadal	147
Het Arrosciadal	148
Tussen Albenga en Finale Ligure	150
Ceriale, Loano en Pietra Ligure	150
Balestrino en de grotten van Toirano	151

Van Finale Ligure naar Genova	152
Finale Ligure en omgeving	155
Castel Gavone en de ruïnes van Perti	166
Varigotti	166
Wandeling op de Sentiero dei Pellegrini van Varigotti naar Noli	167
Borgio-Verezzi	168
Noli	169

Een van de mondainste plaatsen aan de Italiaanse Riviera: Santa Margherita Ligure

Ligurië – veelgestelde vragen

Weinig tijd? Een eerste kennismaking met Ligurië

Ligurië, dat zijn in de zon oplichtende rijen kleurrijke huizen, die weerspiegelen in het blauw van de zee, door muilezelpaden doorkruiste mediterrane kustbossen, lieflijke dorpjes aan het water, waar zich in pittoreske straatjes het alledaagse leven van Italië afspeelt. U vindt het allemaal geconcentreerd in en rond het kleine Camogli. Een romantisch boottochtje voert vanaf hier naar het mondaine, maar minstens zo schilderachtige Portofino of naar de eenzame kloosterburcht van San Fruttuoso, en u kunt avontuurlijke wandelingen maken over de steile kaap van het schiereiland van Portofino.

Met de trein bent u binnen een halfuur in de grote stad Genua en 's avonds kunt u aan zee de dag uitluiden met op de achtergrond een ietwat surrealistisch decor van pre-industriële bouw en

De huizen van Manarola lijken zo van een kubistisch schilderij te komen

als soundtrack het ruisen van de branding.

Welke bezienswaardigheden mag ik zeker niet missen?

De grote attracties van Ligurië zijn de mediterrane dorpjes en de idyllische natuur. Wat cultuurschatten betreft is het voor Italiaanse begrippen echter behelpen. Het historische Genua zou deel uit moeten maken van elke reis naar Ligurië. Prachtige paleizen uit de 16e, 17e en 18e eeuw getuigen ervan hoe belang-

Ligurië in een oogopslag

IN EEN OOGOPSLAG

Bloemenriviera en Ligurische Alpen

Hoogtepunten ✨

Pigna in San Remo: de binnenstad van San Remo met de bijna oriëntaals aanvoelende wirwar van straatjes heeft iets van een middeleeuws dorp midden in de stad – ondanks pittoreske hoekjes een stadsarchitectuur van de armoede. Zie blz. 98.

Triora: dit hoog boven de Valle Argentina gelegen, oeroude bergdorp is fascinerend, maar wel tegen het griezelige aan. Een doolhof van donkere straatjes en trappen doorkruist het grotendeels ontvolkte historische centrum. Zie blz. 111.

Op ontdekkingsreis

De tuinen van de Villa Hanbury: een wandeling door het park van de chique villa bij Ventimiglia voert langs een subtropische plantenwereld. Het terrasgevijs boven zee aangelegde complex biedt fraaie panorama's. Zie blz. 88.

Door de Ligurische Alpen: vlak achter de drukke kust van San Remo beginnen de Alpi Liguri. Een gecombineerde auto- en wandeltocht door deze bergen voert door prachtige berglandschappen met donkere bossen, lichte weiden, steile rotswanden, grotten en watervallen. Zie blz. 112.

Bezienswaardigheden

Museo Preistorico dei Balzi Rossi: dit museum in de buurt van Ventimiglia geeft een goede indruk van de cultuur van de mensen uit de steentijd. Zie blz. 84.

Roiadal: dit landschappelijk interessante berggebied heeft ook cultuurgeschiedenis te bieden: bij La Brigue een renaissancestische frescocyclus van Giovanni Canavesio en daar vlakbij in het 'Dal van de Wonderen' prehistorische rotstekeningen van Ligurische volken. Zie blz. 87 en blz. 91

Actief

Fietsen en skaten: via de autovrije 'pista ciclabile' tussen San Remo en Imperia kunt u een gezellige tocht langs de kust maken. Zie blz. 106.

Wandeling over de Sentiero degli Alpini: deze spannende tocht voert ten zuidwesten van Triora rond de pieken van de Monte Pietravecchia en de Monte Toraggio, de laatste Alpentoppen voor de Middellandse Zee. Zie blz. 116.

Sfeervol genieten

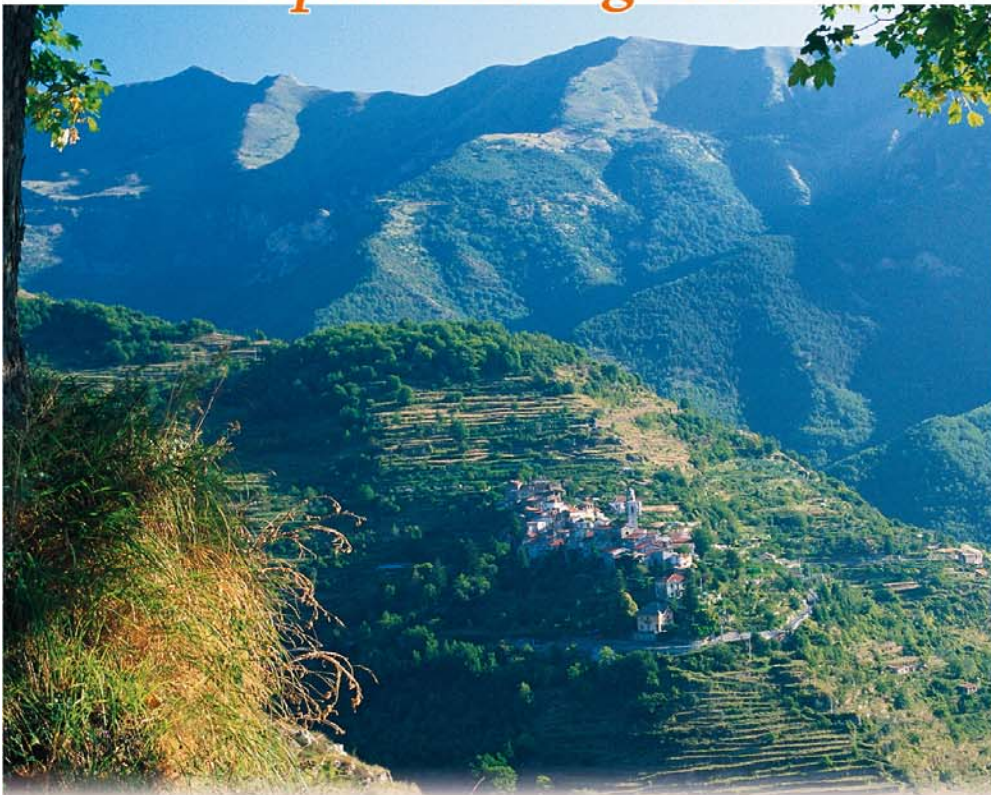
Grote markt: elke vrijdagochtend lopen de straten en pleinen van Ventimiglia vol – het doel van de vele bezoekers is een van de grootste weekmarkten van Italië. Zie blz. 86.

Osteria Magiargè: deze aangename osteria aan het kerkplein van Bordighera combineert een ontspannen sfeer met creatieve gerechten. Zie blz. 96.

Uitgaan

Lungomare: de promenades van San Remo en Bordighera met hun vele bars en clubs zijn in de zomermaanden het middelpunt van het nachtleven. Zie blz. 96 en blz. 103

Op ontdekkingsreis

Alpen in het achterland – een tocht door de Ligurische Alpen

Vlak achter de stranden in het westen van Ligurië verheffen zich de Alpi Liguri. Al snel maken de mediterrane terrassen met olijf- en wijngaarden plaats voor de Ligurische Alpen met lariksbossen, bergweiden en kalksteenrotsen. De tocht door het achterland – aangevuld met korte wandelingen – voert door een afgelegen bergwereld met kloven, grotten, watervallen en vergeten dorpen.

Kaart: ► A-D 4-6

Route: Albenga – Valle Pennavaira – Colle di Nava – Viozene – Mendatica – Pieve die Teco – Triora – Pigna – Ventimiglia.

Lengte en duur: voor de 240 km over bochtige, smalle asfaltwegen kunt u het best circa twee dagen uittrekken. Accommodatie: op de Colle di Nava en in Viozene, Pieve di Teco, Cenova en Triora.

Het tot ongeveer 2600 m hoge grensgebergte van Ligurië, Piemonte en Frankrijk behoort tot de sterkst ontvolkte regio's in het Alpengebied. In de dorpen wonen nog maar weinig mensen die er het hele jaar blijven en overal ziet u verlaten boerderijen en overwoekerde ruïnes. Diepe dalen, uitgestrekte bergweiden, rotsige karstgebieden met steile bergruggen, maar ook grote bossen met beuken, kastanjes of lariksen karakteriseren het landschap.

De kleine Dolomieten

Uit geologisch oogpunt eindigen de Alpen pas ter hoogte van Finale Ligure. Zo vertoont ook de Valle Pennavaira in de buurt van de kust van Albenga (zie blz. 141) nog alpiene vormen. Bij het dorp Castelbianco (zie blz. 147) verheffen zich boven de weelderig groene vallei de steile rotsen van de 'kleine Dolomieten', populair bij sportklimmers. Het kleine Nasino een stukje hoger in het dal ligt te midden van olijfgaarden en moestuinen aan de voet van de steile hellingen van de Castell'Ermo (1092 m). In Alto toont een burcht met ronde bastions zijn middeleeuwse weerbaarheid en eronder stroomt de Pennavaira door een eenzaam dal met watervallen en grotten waar al in de bronstijd mensen woonden.

Wandeling naar de Ferraiawaterval: circa 250 m ten westen van de burcht van Alto ligt een bron, vanwaar een oude muidieroute de kloof in loopt. Achter de Capella di San Sebastiano gaat het scherp naar links over een oude brug verder naar een verhoogd pad dat boven de zuidoever loopt. Na ongeveer 20 minuten lopen, vlak voor de kloof Forra Ferrai, buigt links het stijgende roodwit gemarkeerde pad af naar de steile rand van de rotsen. Rechtsaf langs de voet van de rotsen bereikt u na ongeveer een uur lopen vanuit Alto de waterval bij de grote grot Arma di Cupa.

Forten van de Savooiaarden

Over de Capraunapas (1379 m) onder de kale Monte Armetta (1739 m) bereikt u het marktplaatsje Ponte di Nava in het dal van de Tanarello, die voor de afwatering van het gebergte zorgt. De Colle di Nava (934 m) is van oudsher de belangrijkste pas naar de Riviera. Aan het eind van de 18e eeuw werd deze regio veroverd door Franse troepen. Ze werden al snel weer verdreven, maar om het Franse gevaar voor eens en altijd uit te bannen, versterkten de Savooiaarden in de 19e eeuw de militaire sleutelposities ten oosten van de Tendapas met indrukwekkende verdedigingswerken. Aan de Colle di Nava verreesen in 1880 vijf vestingen, het Forte Centrale op de pas en vier andere forten in de buurt.

Wandeling naar het Forte Richermo: vanaf de vesting ten oosten van de Colle di Nava hebt u vanaf een hoogte van 1200 m een schitterend uitzicht. Loop vanaf de pas door het Forte Centrale en daarna nog circa 10 minuten over het weggetje langs de flank van de berg. Voor een transformatorhuisje gaat het links bergopwaarts. Links aanhoudend passeert u een huis met een klokgevel en komt u na 20 minuten uit bij het cilindervormige Forte Richermo (1 uur). Terug volgt u de lichte bergrug ongeveer een halfuur naar het zuiden een laagte in. Buig daar scherp af naar rechts. Na het platte Forte Bellarasco komt u weer uit op de weg die u heen hebt genomen.

In het karstgebergte

Vanuit Ponte di Nava volgt een weg de Tanarello in de richting van Viozene. Steile, honderden meters hoge wanden begeleiden de rivier. Bij de monding van de Negrone buigt een onverharde weg af naar de nabijgelegen Ponte Schiarante. Onder de brug stroomt de Tanarello door natuurlijk bekkens – mooie zwemplekken, maar wel met koud water. Vanaf de andere oever loopt links